

Minder hulpverlening, meer veiligheid

(Zelf)redzaamheid en
bedrijfshulpverlening in de
(gezondheids)zorg

30 november

Prof. dr. Ira Helsloot

- Vorig jaar mocht ik hier ook spreken over bedrijfszelfredzaamheid
- Dit jaar opdracht van het NIBHV om dat idee uit te werken in een visie op bhv en (zelf)redzaamheid in de (gezondheids)zorg.
- Begin volgend jaar is de visie klaar. Veel praktische tips. Nu zal ik op de hoofdlijn in gaan.

- Organisaties in de (gezondheids)zorg hebben de zorg voor verminderd en niet-zelfredzame mensen, waarvan sommigen hulp nodig hebben tijdens noodsituaties.
- Organisaties in de (gezondheids)zorg kunnen niet over voldoende veiligheidsmensen en –middelen beschikken om deze hulp te bieden.
- Concreet: geen enkele (gezondheids)zorgorganisatie in Nederland is in staat om snel, volledig te ontruimen met alleen de eigen bedrijfshulpverleners.

- Brand Geinsche Hof, 27 juni 2011, rond 8 uur.
- Brand op het dak. Via luchtventilatiesysteem rook snel verspreidt door verpleeghuis. Volledige ontruiming nodig.
- Al het personeel hielp.
- ‘Toevallig’ aanwezige bouwvakkers, omstanders en betrokken buurtbewoners hielpen.
- Vijftig gewonden, waarvan negen ernstig. Maar iedereen was uit het gebouw. Is dit acceptabel?

Bonte verzameling behulpzame mensen

- De pers stelde aan het Geinsche Hof zeer kritische vragen tijdens eerste persconferentie om 10.30 uur. Strekking: kon u het zelf niet aan?
- In de media – en in de politiek – heerst het idee dat er wettelijke voorschriften zouden moeten zijn die leiden tot een situatie waarin ‘niets aan het toeval is overgelaten’.
- Dit is een heilloze weg! De gewenste mate van beheersing is absoluut onbetaalbaar en levert niet het gewenste resultaat.

- Veiligheid niet exclusief de verantwoordelijkheid van een klein groepje specialisten, zoals bhv-ers en professionele hulpverleners.
- De veiligheid van kwetsbare organisaties is de gemeenschappelijke zorg van alle betrokkenen, inclusief de patiënten, cliënten en bezoekers met beperkingen.

- Mensen met een beperking zijn kwetsbaarder, maar hebben niet meer motivatie om zich actief voor te bereiden op noodsituaties.
- Mensen met een beperking verwachten in sterkere mate dat anderen hen tijdens noodsituaties redden.
- Kip of het ei? De gemiddelde ontruimingsoefening in een verzorgingshuis leert de bewoners een afhankelijke houding aan.

- In plaats van nieuwe wettelijke plichten, zouden organisaties in de (gezondheids)zorg beter aangesproken kunnen worden op hun zorg voor het benutten en versterken van de beschikbare capaciteiten.

- Benut en versterk organisationele zelfredzaamheid:

‘Het vermogen van organisaties om noodsituaties te voorkomen, en om zichzelf tijdens noodsituaties te (kunnen) helpen en de gevolgen te beperken. Als dit vermogen wordt gebruikt om andere organisaties te helpen heet het organisationele redzaamheid.’

	Voorkomen	Bestrijden
Individu	Een folder maken waarmee mensen zichzelf kunnen informeren over mogelijke oorzaken van noodsituaties.	Aanschaffen van van rook- en CO-melders, blusdeken en EHBO-doos.
Organisatie	Een veiligheidsexpeditie organiseren waarin enkele bewoners en bedrijfshulpverleners samen de onveilige situaties inventariseren en met hun medebewoners en collega's delen.	De afspraak maken dat bezoekers van een verzorgingshuis niet per definitie worden weggestuurd tijdens een noodsituatie.

	Op eigen initiatief	Op verzoek
Voorbereiden	Gehandicapte cliënt van een woongroep neemt initiatief om met medebewoners te bespreken hoe zij vluchten bij brand.	Bedrijfshulpverlener organiseert veiligheidsexpeditie en vraagt aan bewoners om voorzichtig te zijn bij het koken.
Improviseren	Bouwwerkers helpen met hijskraan bewoners van verpleeghuis van dak (Geinsche Hof).	Ambulancemedewerker vraagt tijdens de vuurwerkcramp in Enschede aan vijf omstanders om de vloer van het gewondennest te vegen.

- **De veiligheidsambassadeur**

Organiseren van een aanbod waar alle betrokkenen kunnen investeren in hun (zelf)redzaamheid.

- **De leider**

Richting en instructies geven bij het voorkomen en bestrijden van noodsituaties (mogelijkerwijs ook aan professionele hulpverleners).

- **De ondersteuner**

Ondersteuning geven aan mensen en organisaties die noodsituaties helpen voorkomen en bestrijden (mogelijkerwijs ook bewoners en cliënten).

Het Meander koos ervoor om de leiding te houden tijdens de ontruiming. Zij zijn immers de experts op het gebied van de patiënten. De professionele hulpdiensten waren faciliterend.

Dank voor uw aandacht!

Contact: b.vantpadje@crisislab.nl
i.helsloot@crisislab.nl